

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Šance pro Šluknovský výběžek

Klíčová aktivita č. 1

Vzdělávací modul FG - 02

Prevence dluhové pasti

Autor: Ing. Vladimír Říha

Šluknov 2013

Projekt „Šance pro Šluknovský výběžek“

reg. č. CZ.1.07/3.1.00/37.0030

Realizátor: Vyšší odborná škola a Střední škola, Varnsdorf, příspěvková organizace

Partner: Střední lesnická škola a Střední odborná škola sociální, Šluknov, příspěvková organizace

OBSAH:

1. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO MODULU	3
1.1 PROFIL ABSOLVENTA.....	3
1.2 VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ	3
1.3 MOŽNOSTI UPLATNĚNÍ ZÍSKANÝCH ZNALOSTÍ A DOVEDNOSTÍ V ŽIVOTĚ.....	3
1.4 POJETÍ VZDĚLÁVACÍHO MODULU	4
2. CHARAKTERISTIKA OBSAHU VZDĚLÁVACÍHO MODULU	5
2.1 VZDĚLÁVACÍ MODUL PREVENCE DLUHOVÉ PASTI.....	5
2.2 ORGANIZACE VÝUKY	5
2.3 METODICKÉ POSTUPY VÝUKY	5
2.4 ZPŮSOBY ZJIŠŤOVÁNÍ POKROKU ÚČASTNÍKŮ A ZPĚTNÉ VAZBY OD MENTORŮ	6
2.5 VSTUPNÍ PŘEDPOKLADY	6
3. UČEBNÍ PLÁN VZDĚLÁVACÍHO MODULU	7
4. ROZPIS HODIN VZDĚLÁVACÍHO MODULU	9

1. Charakteristika vzdělávacího modulu

1.1 Profil absolventa

Vzdělávací modul Prevence dluhové pasti vznikl v rámci projektu Šance pro Šluknovský výběžek v roce 2012 a jeho hlavním posláním je posílit kompetence účastníků k zodpovědnému hospodaření s finančními prostředky. Modul má výrazně preventivní charakter, neboť obsahuje informace o předcházení složitých životních situací typu předlužení a exekuce. Modul je užitečný i pro občany, kteří se již ocitli na prahu nebo v dluhové pasti, protože přináší znalosti o možných řešeních předlužení. Mnohé ze znalostí a dovedností jsou přenositelné i do jiných oblastí života – např. vytváření (rodinného) rozpočtu.

Modul je určen osobám starším 15 let, kteří nemají základní kompetence v oblasti nakládání s finančními prostředky a hrozí jim tak předlužení a sociální vyloučení.

1.2 Výsledky vzdělávání

Absolvent vzdělávacího modulu bude schopen:

- vysvětlit pojmy: úvěr, splátka, úroky, RPSN, náklady úvěru, skryté poplatky,
- rozlišit rizika plynoucí z „rychlé půjčky“,
- vyjmenovat příklady rizik vedení rodinných rozpočtů a možností financování,
- bránit se nabídkám „levných“ půjček, hrozbě dluhové pasti, osobnímu bankrotu.

1.3 Možnosti uplatnění získaných znalostí a dovedností v životě

Absolvent uplatní získané kompetence v každodenním životě, a to nejvýrazněji ve všech situacích, které se týkají hospodaření s finančními prostředky, ať už jde o osobní finance nebo hospodaření rodiny a domácnosti.

Mnohé z kompetencí jsou analogické i pro pracovní prostředí, takže jsou přenositelné i do výkonu zaměstnání nebo podnikání.

Vzdělávací modul může mít zprostředkovaný dopad i na děti účastníků, protože posiluje nejen vnitřní motivaci k odpovědnému hospodaření, ale svým didaktickým a osvětovým pojetím vytváří u účastníků předpoklady k tomu, aby informace dokázali předat a vysvětlit i ostatním.

1.4 Pojetí vzdělávacího modulu

Vzdělávací modul Prevence dluhové pasti má osvětový charakter a spadá spíše do oblasti občanského vzdělávání. Snahou mentorů je poskytovat informace účastníkům, vést je ke kritickému posuzování informací z různých zdrojů a motivování k zodpovědnému chování v oblasti rodinných financí.

Pojetí modulu je vzhledem k charakteristice cílové skupiny spíše neformální, nejsou využívány ani frontální metody typické pro školní vyučování, ani přednáškové a seminární formy typické pro odborné vzdělávání dospělých. Důraz je kladen na individualizovaný způsob práce s jednotlivci nebo malými skupinami, např. rodinami.

Důraz je kladen na využívání reálných situací ze života účastníků, jejich osobních zkušeností a zkušeností z jejich blízkého okolí. V této souvislosti budou mentoři dbát na diskrétnost.

Mentoři působící ve vzdělávacím modulu jako vzdělavatelé budou zachovávat etické zásady uvedené v Metodice pro aplikaci vzdělávacích programů do praxe.

2. Charakteristika obsahu vzdělávacího modulu

2.1 Vzdělávací modul *Prevence dluhové pasti*

Vzdělávací modul *Prevence dluhové pasti* je součástí vzdělávacího programu *Odpovědný přístup k financím, prevence dluhové pasti, správné sestavování rozpočtu*.

Ve vzdělávacím modulu jsou probírány základní pojmy spjaté s hospodařením jednotlivce a domácnosti v návaznosti na finanční produkty. Účastník se bude orientovat v nabídce finančních institucí a bude umět posoudit nabídky různých produktů, rozlišit levnou a drahou půjčku ne podle úroků, ale podle RPSN. Tématem modulu je také posouzení vhodného a nevhodného nákupu a vhodnosti či nevhodnosti půjčky. V modulu převažuje forma individuální osvětové a poradenské práce s jednotlivci a malými skupinami, zejména rodinami.

2.2 Organizace výuky

Celkové pojetí organizace výuky je značně neformální, nemá pevný časový rozvrh a strukturu. Toto rozvolnění je odvozeno od osvětového charakteru vzdělávacího modulu.

Výuka se bude typicky odehrávat v prostředí blízkém účastníků, tj. v domácnostech, komunitních centrech a některé aktivity skupinového charakteru se budou odehrávat ve školících místnostech realizátora a partnera projektu.

Časově je přímá kontaktní práce plánována podle potřeb cílové skupiny. Pokud se tedy mentor s účastníkem dohodne na schůzce v kteroukoliv denní či večerní hodinu, nic tomu nebrání.

2.3 Metodické postupy výuky

Vzdělávací modul má osvětový charakter a převažuje v něm přímá kontaktní práce mentora s jednotlivci nebo malými skupinami (např. rodinou). Podle tématu a situace jsou voleny tyto výukové metody: individuální a skupinové konzultace, workshopy, přednášky, nácviky praktických situací. Nejdůležitějším úkolem mentorů je vytvářet zajímavé a podnětné situace, ve kterých se účastníci zcela neformálně naučí potřebné dovednosti a znalosti.

Pro podporu učení dostává účastník vzdělávací oporu s nejdůležitějšími informacemi. Tento sešit není určen pouze k samostudiu, ale je aktivně využíván i při samotné výuce.

Vzdělávání se nejčastěji odehrává v přirozeném prostředí účastníků.

2.4 Způsoby zjišťování pokroku účastníků a zpětné vazby od mentorů

Mentori se snaží v úvodu každého modulu provést neformální diagnostiku kompetencí jednotlivých účastníků, aby měli představu o aktuální úrovni znalostí a dovedností. Pokroky jednotlivých účastníků si lektoři zaznamenávají a využívají těchto záznamů k účinnější individualizaci vzdělávání. Ve výuce se tedy používá pouze toto formativní hodnocení; sumativní hodnocení není využíváno. Mentori samozřejmě neformálním způsobem průběžně informují účastníky o jejich pokroku, chválí je a povzbuzují při dílčích neúspěších.

Zároveň informují o svých poznatcích tvůrce vzdělávacího modulu, seznamují je s případnými nedostatky a případně navrhnou některé úpravy těchto materiálů, které povedou k vyšší efektivnosti vzdělávání cílové skupiny v tomto konkrétním vzdělávacím modulu.

2.5 Vstupní předpoklady

Vzdělávací modul Prevence dluhové pasti má velmi nízký vstupní práh. Vyžaduje se pouze dovršení 15 let věku, souhlas se zapojením do vzdělávacích aktivit a souhlas se zpracováním osobních údajů v tomto rozsahu: jméno a příjmení, bydliště, datum narození. Účastníci jsou zároveň informováni o možnosti použití fotografických či kamerových záznamů v rámci výuky.

3. Učební plán vzdělávacího modulu

Název modulu	Prevence dluhové pasti	Kód	FG-02
Délka modulu	10 hodin		
Typ modulu	Nepovinný		
Vstupní předpoklady	Vyžaduje se dovršení 15 let věku, souhlas se zapojením do vzdělávacích aktivit a souhlas se zpracováním osobních údajů v tomto rozsahu: jméno a příjmení, bydliště, datum narození. Účastníci jsou zároveň informováni o možnosti použití fotografických či kamerových záznamů v rámci výuky.		
Stručná anotace vymežující cíle modulu			
V modulu Prevence dluhové pasti jsou probírány základní pojmy spjaté s hospodařením jednotlivce a domácnosti v návaznosti na finanční produkty. Absolvent modulu ovládá základní terminologii finanční gramotnosti. Orientuje se v oblasti nabídek finančních společností. Rozumí pojům: Dluhová past, RPSN, náklady úvěru. Dokáže rozlišit poctivý a rizikový úvěr. V modulu převažuje forma individuální osvětové a poradenské práce s jednotlivci a malými skupinami, zejména rodinami.			
Předpokládané výsledky výuky			
Absolvent modulu bude schopen:			
a) vysvětlit pojmy: úvěr, splátka, úroky, RPSN, náklady úvěru, skryté poplatky,			
b) rozlišit rizika plynoucí z „rychlé půjčky“,			
c) vyjmenovat příklady rizik vedení rodinných rozpočtů a možnosti financování,			
d) bránit se nabídkám „levných“ půjček, hrozbě dluhové pasti, osobnímu bankrotu.			
Učivo:			
<ul style="list-style-type: none">• základní terminologie finanční gramotnosti – vysvětlení pojmů a jejich významu,• marketingová strategie a cíle nebankovních úvěrových společností,• náklady na úvěr, úroky, poplatky, pojištění, RPSN,• možnosti řešení dluhů, finanční plánování, prevence proti dluhové pasti,• princip dluhové pasti, exekuce, předlužení, oddlužení, vymáhací agentury.			
Doporučené postupy výuky			
Individuální nebo skupinové konzultace. Diskuse na dané téma.			

Řešení modelových, případně konkrétních situací – které jsou v komunitě obvyklé.

Způsob ukončení modulu

Započtení na základě absolvovaných výukových a konzultačních hodin.

Doporučená literatura a informační zdroje

1. ŘÍHA, V. *Vzdělávací opora FG - 02. Prevence dluhové pasti*. Projekt Šance pro Šluknovský výběžek. Šluknov, 2013

2. ŘÍHA, V. *Taháky – Dluhová past I a II*. Projekt Šance pro Šluknovský výběžek. Šluknov, 2013

3. Kolektiv autorů. *Slabikář finanční gramotnosti*. 2. vydání. Praha: COFET, a.s., 2011, ISBN 978-80-9043-96-1-0

4. Kolektiv autorů realizačního týmu. *Finanční gramotnost – příručka lektora*. 2. vydání. Praha: COFET, a.s., 2011.

5. KLÍNSKÝ, P., MÜNCH, O., CHROMÁ, D. *Ekonomika - Ekonomická a finanční gramotnost pro střední školy*. Praha: EDUKO nakladatelství, s.r.o., 2011, ISBN 978-80-87204-41-2

6. ŠKVÁRA, M. *Finanční gramotnost - skripta*, 1. vydání. Praha: MÚVS ČVUT, 2011. ISBN: 978-80-904823-0-2 nebo 978-80-904823-1-9

7. FINANČNÍ GRAMOTNOST, o.p.s.. *Články a informace* [online]. [cit. 25.8.2011] Dostupné na WWW: <<http://www.financnigramotnost.eu/stranka/clanky-a-informace/3/>>

4. Rozpis hodin vzdělávacího modulu

Modul FG 02 - Prevence dluhové pasti		
Obsah (dílčí témata)	Časová dotace	Metody, pomůcky
I. Cíle nebankovních úvěrových společností <ul style="list-style-type: none"> • snadná půjčka • dluhová past • doživotní dlužník 	1 hodina	<ul style="list-style-type: none"> • diskuse • vzdělávací opora • tahák
II. Ceny produktů na finančním trhu <ul style="list-style-type: none"> • úroky • RPSN 	2 hodiny	<ul style="list-style-type: none"> • nácvik • vzdělávací opora
III. Finanční plánování <ul style="list-style-type: none"> • zajištění rizik • ochrana proti vzniku výdajů - pojištění • orientace v pojištění 	1 hodina	<ul style="list-style-type: none"> • diskuse • nácvik • vzdělávací opora • Informační sešit
IV. Prevence proti dluhové pasti <ul style="list-style-type: none"> • kdy si mohu půjčit • hledám půjčku • má zboží / služba takovou cenu • dobrý a špatný dluh • jak řešit deficit 	2 hodiny	<ul style="list-style-type: none"> • diskuse • vzdělávací opora • nácvik • tahák
V. Zásady při splácení dluhů <ul style="list-style-type: none"> • deset hlavních zásad • kde hledat pomoc 	1 hodina	<ul style="list-style-type: none"> • diskuse • vzdělávací opora • tahák

<p>VI. Exekuce - praxe v exekuci</p> <ul style="list-style-type: none"> • jak předejít exekuci • postup věřitelů • hrozící exekuce • co mi může a nemůže být zabaveno • možnost oddlužení 	<p>1 hodina</p>	<ul style="list-style-type: none"> • diskuse • vzdělávací opora • nácvik
<p>VII. Vymáhací agentury</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žádost o vyjmutí z exekuce • Žaloba na vyloučení věcí z exekuce 	<p>1 hodina</p>	<ul style="list-style-type: none"> • diskuse • vzdělávací opora
<p>VIII. Doplněk - rady na závěr</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivní a pasivní majetek • Příjmy a výdaje • Finanční nezávislost • Finanční gramotnost 	<p>1 hodina</p>	<ul style="list-style-type: none"> • diskuse • vzdělávací opora